

El concepte *work in progress*, sovint usat un xic superficialment, s'aplica a treballs o individus en evolució constant, als quals es pot aplicar una biografia, i quan tot esdevé un enzim, un clic, un desllorigador que porta a desvetllar un nou format que, per si mateix, obrirà una infinitat d'interrogants que esdevindran peces la lectura de les quals estimularà una nova visió, una nova percepció al públic i al mateix artista. Aquesta és, probablement, la manera de Quico Estivill (l'Espluga de Francolí, 1954) d'enfocar i produir un treball consciencios, empeltat de tècniques diverses, sempre dominades. Un des de dins que, com un umbracle, aclimata o adoba, o emplena de saba obres i materials. La llum fema l'art.

Contrallum de llum, un cert Quico Estivill

En memòria de Fernando

SEBASTIÀ GODAY > TEXT I FOTOS

*És l'acte de fer, el que t'està donant
a la vegada la idea i la forma*

VÍCTOR SUNYOL

Petja de mans,
cera, 35 x 50 x 10 cm.

Portar un llum, 3 mans de guix i llum de carbur daurat.

Amb Quico Estivill, per raons inesperades, ens hem hagut de veure al llarg d'una exposició central en la seva vida, a la Casa de Cultura de Girona; no ha estat possible parlar al seu taller de l'Hospitalet de Llobregat, que conec de fa uns anys, ni al seu pis de Girona, ciutat que l'ha vist créixer i desenvolupar-se des dels llunyans anys setanta com a membre actiu del mític TEI de Sant Marçal, on va fer tots els papers de l'auca: actor, tramoista, escenògraf... Hem parlat a bastament, des de la preparació de l'exposició mentre muntàvem i, també, mentre l'ha recorreguda envoltat d'amics diletants, alumnes d'instituts i/o el públic en general. Cal remarcar-ho, l'artista anomena amb un nom genèric tota l'exposició, en aquest cas la suggeridora llatínada «ab intra» ('des de dins'), però imposa que les cartel·les de

> *Una conversa passejada entre l'obra de Quico Estivill desvetlla multitud de ressorts creatius*

cada peça del conjunt no tinguin una denominació precisa, potser només els noms dels materials emprats; tot per encaminar qui veu i pensa la peça a fer-ne la dissecció en la forma que li plagui. Evidentment, una conversa passejada entre l'obra de Quico Estivill desvetlla

multitud de ressorts creatius que encotillen la nostra imaginació, perquè el leitmotiv d'aquest estat del *work in progress* proclama que la finalitat de l'artista, el demiürg, que viu permanentment en la foscor, és projectar símptomes artístics, emanacions de llum, deformacions dels alens o petjades. Fixem-nos en les petjades de mans sobre dos tipus de materials ben semblants com són la cera produïda per les abelles antigues i la pasta d'alginat tan moderna i potser d'ús odontològic; empremtes de les dues mans i polzes enlaire que l'artista en permanent recerca, desprotegit de tot, palpa en l'obscuritat. És l'empremta del gest. Aquestes peces suggerides després del visionament d'un espectacle de dansa de Pina Bausch configuren el llibre de viatges del periple iniciàtic.

Més tard i sempre des de dintre, «ab intra», l'artista s'ajuda d'un nou element, revelador o portador de somortes

ab intra, 82 ambrotips al col·lodió humit, 2016, 19 x 12,5 cm la unitat
i dues planxes de coures gravades a l'aiguafort i daurades, 19 x 12,5 cm.

reverberacions: la llum. I és en aquest moment màgic i luminescent, en aquest instant, quan l'obra esdevindrà immensa. La llum com a punt de referència, la llum com a metàfora —com diu el poeta de Vic Lluís Solà: «la metàfora no n'elimina el secret, només n'assenyala la correlació»—, els punts de llum, el transport de la llum, el vaivé dels periples de la llum, la llum ancestral codificada en els llums de carbur que en mans de l'artista passen de ser eines de treball o vestigis de temps antics a bellíssims estris rituals després de rebre un lluent i afectiu i efectiu bany daurat, tots acompanyats del seu braç i gest transportador. Recorreguts lumínics que Estivill immortalitza obligant-los a recórrer l'espai final que separa l'objectiu d'una vetusta càmera per fer ambrotips fins al final: el col·lodió humit. Aquestes col·leccions de plaques ancestrals, gairebé prefotogràfiques, indexen tot un

> *Sempre des de dintre, «ab intra», l'artista s'ajuda d'un nou element, revelador o portador de somortes reverberacions*

seguir de pensaments, de llampades. Són els estivills més inefables, eugenèsics, contundents i, no puc estar-me'n, bells, elegants. Potser podríem inventar per a aquestes peces un nou adjectiu: la llum *estivillitzada*.

En aquest seguiment de l'obra de Quico Estivill cal fer marrada per un dels aspectes tècnics que més cohesionen —és aquesta la paraula?— la seva producció ja des dels anys del teatre fins avui dia: la pintura, perquè Estivill empra totes les tècniques que domina, i la pintura n'és una, i se'n serveix per complementar el seu pensament i els seus rituals i, si no, fixem-nos en aquesta peça rellegint, amb oli sobre alumini, les obres paradigmàtiques del barroc sevillà de Valdés Leal, amb tota la profunditat del ritual, del clarobscur tenebrós, pinzellada precisa exacta al costat d'una altra pinzellada nítida, concreta, per arribar a teatralitzar el ritual d'aquesta llum, d'aquesta il·luminació que tant prové de dintre com de fora. En l'obra de Quico Estivill conviuen els materials de tota mena de procedències, la *zurbaranitat* més contundent contra el vídeo realitzat en

Ab intra, oli sobre alumini, 2015, 100 x 100 cm.
Aeterne pungit, oli sobre alumini, 2015, 100 x 100 cm.

negatiu, els blancs pictòrics *versus* els blancs catòdics, una peça que en l'obscuritat il·lumina el procés en progrés i en mostra la fragilitat.

Quico Estivill ha treballat darrerament amb una pressió personal i emocional potent, sovint dolorosa, però hem pogut conèixer un artista dotat d'una professionalitat excepcional, pulcre, detallista; hem pogut intercan-

> M'ha detallat l'extrema dificultat per enregistrar les imatges de vídeo en què, nu, recorre...

viar-nos certes bromes, però tanmateix m'ha detallat la seva relació artística amb el poeta osonenc Víctor Sunyol, que ha compost expressament el poema «Ad dicens» per a la darrera exposició. M'ha detallat l'extrema dificultat per enregistrar les imatges de vídeo en què, nu, recorre amb el llum de carbur els racons inhòspits i accidentats de la cova de la Font Major de l'Espluga, on

Trajecte de llum, Impressió digital, 150 x 180 cm

el Francolí ha esculpit tota mena de viaranys. M'ha fet confident del dolor que li causa una malformació del maluc i que sovint li fa veure les estrelles. M'ha relatat, ple d'emoció, el moment que a la ciutat alemanya de Wuppertal va poder regalar a Pina Bausch (1940-2009) una peça dedicada a ella. M'ha parlat dels seus col·laboradors i amics com el també guanyador de la Biennial de Girona, Pep Aymerich, o del seu company de l'Espluga Albert Carreras o de la col·laboració amb el gravador Tristan Barbarà. I de l'acompanyament que el lied de Franz Schubert D. 587 ha produït en el procés creatiu. Em descriu l'horror que va viure en as-

...amb el llum de carbur els racons inhòspits i accidentats de la cova de la Font Major de l'Espluga, on el Francolí ha esculpit tota mena de viaranys

sabentar-se de la invasió de tèrmits a la seva casa del carrer de la Llebre de Girona, que alhora va usar per endegar un nou procés creatiu.

Quico Estivill és una flama, un nord. La seva obra, un al·legat des de la llum, una geografia artística, com la d'uns futurs *estivillitzadors*.

SEBASTIÀ GODAY

Per saber-ne més:

http://www.quicoestivill.es/cat/index_cat.htm